

**CONFERINȚA NAȚIONALĂ A
ASOCIAȚIEI DE ȘTIINȚE ETNOLOGICE
DIN ROMÂNIA**

**A · S · E · R ·
2017**

ediția a XIII-a
2017

**PATRIMONIU CULTURAL:
ABORDĂRI TEORETICE
ȘI PRAXIOLOGICE**

**8 - 12 NOIEMBRIE 2017
BAIA MARE**

COMITETUL DE ORGANIZARE:

Prof. dr. Otilia Hedeșan

președinte ASER

dr. Diana Mihuț

Universitatea de Vest din Timișoara

Conf. dr. Delia Suiogan

prodecan Facultatea de Litere,

Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Conf. dr. Ioan-Mircea Farcaș

decan Facultatea de Litere,

Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

dr. Lazar Natalia

director Muzeul Țării Oașului, Negrești-Oaș

drd. Florin-Vasile Pop

Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca;
Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Maramureș

drd. Noemi Chifor

Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

**Programul general al celei de-a XIII-a ediții
a Conferinței Anuale a Asociației
de Științe Etnologice din România (ASER),
Baia Mare, 8-12 noiembrie 2017**
Patrimoniul cultural: abordări teoretice și praxiologice

■ **MIERCURI, 8 NOIEMBRIE 2017**

- Sosirea participanților

■ **JOI, 9 NOIEMBRIE 2017**

(Amfiteatrul **A59**, Facultatea de Litere, str. Victoriei, nr. 76, Baia Mare)

Ora: 12:00 – Centenar Ovidiu Bîrlea

Moderator: **Mirela Crețu**

Prezintă:

- **Ilie Moise** (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu)
Ovidiu Bîrlea... la centenar
- **Carmen Banța** (Universitatea din Craiova)
*Despre cercetarea științifică a lui Ovidiu Bîrlea – opinii, sfaturi,
critici (scrisori primite)*

Lansare de carte:

- **Correspondență Ovidiu Bîrlea – Doina Blaga**, ediție îngrijită și
adnotată de Andreea Buzaș, prefață de Ilie Moise, Alba Iulia,
Editura Centrului de Cultură „Augustin Bena” Alba, 2017
- **Carmen Banța, Ovidiu Bîrlea în corespondență**, București,
Editura Etnologică, 2016

Ora: 14:30 – vizită de documentare:

- localitatea **Certeze** și **Muzeul Țării Oașului**, Negrești-Oaș

■ VINERI, 10 NOIEMBRIE 2017

(Aula Centrului Universitar Nord, str. Victor Babeș, nr. 62A, Baia Mare)

08:30 – 09:00 - Înregistrarea participanților

09:00 – 10:00 - Deschiderea oficială a conferinței

10:00 – 11:30 - **SESIUNE PLENARĂ**

Moderator: **Delia Suiogan**

Prezintă:

• Prof. Dr. **Constantin Bărbulescu** (Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj-Napoca) **Țăranii literaților. Țărani, literați și ideologie națională în sec. al XIX-lea**

• Prof. Dr. **Tatiana Potyng** (Universitatea Academiei de Științe a Republicii Moldova) **Perspective asupra colindului și colindatului în folcloristica de la Chișinău**

11:30 – 12:00 - Pauză de cafea

12:00 – 13:00 - **SALONUL DE CARTE**: lansări ale unor publicații

Moderator: **Camelia Burghela**

13:00 – 14:30 - Pauză de masă

14:30 – 19:30 - **SESIUNI DE COMUNICĂRI**

(Facultatea de Litere Baia Mare, str. Victoriei, nr. 76, Baia Mare)

14:30 – 16:00 **sesiune de comunicări în paneluri paralele**

16:00 – 16:15 pauză de cafea

16:15 – 17:45 **sesiune de comunicări în paneluri paralele**

17:45 – 18:00 pauză de cafea

18:00 – 19:30 **sesiune de comunicări în paneluri paralele**

20:00 – **CINĂ FESTIVĂ**

■ **SÂMBĂȚĂ, 11 NOIEMBRIE 2017**

(Amfiteatrul **A59**, Facultatea de Litere, str. Victoriei, nr. 76, Baia Mare)

09:00 – 10:00 - Adunarea Generală a membrilor ASER

10:00 – 19:00 - vizită de documentare:

- *Elemente de patrimoniu cultural în Țara Lăpușului, Maramureș*

■ **DUMINICĂ, 12 NOIEMBRIE 2017**

- Plecarea participanților

Programarea sesiunilor de comunicări în paneluri paralele

- VINERI, 10 NOIEMBRIE 2017 -

(Facultatea de Litere Baia Mare, str. Victoriei, nr. 76, Baia Mare)

	interval orar 14:30 – 16:00	interval orar 16:15 – 17:45	interval orar 18:00 – 19:30
SALA 66 (69)	Mihai Pop: 110 ani Moderator: Rucsandra Pop	Studii de caz (I) Moderator: Delia Suiogian	Studii de caz (Maramureș) Moderator: Camelia Burghel
SALA de lectură	Comunități tradiționale și comunități inovative Moderator: Varvara Buzilă	Minorități / Comunități Moderator: Emil Țircomnicu	
SALA Multimedia	Perspective teoretice Moderator: Ioana Fruntelată	Arhive etnografice Moderator: Andreea Buzaș	Etnologia și audiovizualul Moderator: Menuț Maximilian
SALA 43	Resurse patrimoniale (I) Moderator: Corina Mihăiescu	Resurse patrimoniale. Proiecte Moderator: Petronela Savin	10 HerA sau Banatul în 10 feluri Moderator: Otilia Hedeșan
SALA 7		Supraviețuiri și efecte ale comunismului în etnologie Moderator: Mircea Păduraru	Etnoantropologia ecuației (Bărbat + Femeie) = roluri/pretenții/datorii și aspirații/instructurări psiho- culturale Moderator: Marin-Marian Bălașa

PANELURI

Mihai Pop – 110 ani

Moderator: **Rucsandra Pop**

- sala 66 (69) / orele: 14:30 – 16:00 -

Participă la discuții:

• **George Achim** • **Dan Sidău** • **Otilia Hedeșan** • **Corina Popa**

Studii de caz (I)

Moderator: **Delia Suiogan**

- sala 66 (69) / orele: 16:15 – 17:45 -

Anamaria Stănescu (Școala Doctorală a Facultății de Litere, Universitatea București), *Timpul și locurile manifestărilor ludice ale copiilor*

Elena Bărbulescu (Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, Institutul Arhiva de Folclor a Academiei Române) *Femeia, calul și doctorul. La intersecția discursurilor culturale*

Ovidiu Papană, *Metamorfoze și interrelaționări în construcțiile instrumentale*

Natalia Lazar, (Muzeul Țării Oașului) *Patrimoniul cultural al Țării Oașului și necesitatea unei abordări integrate*

Andreea Muntean (Școala Doctorală a Facultății de Litere, Universitatea București) *Dansul inițiativ cu funcție premaritală*

Măriuca Nemeș Verdeș (Universitatea Valahia Târgoviște, Școala Doctorală) *Școala rădăcinilor – Cămeșa de sărbători*

Studii de caz: Maramureș

Moderator: **Camelia Burghel**

- sala 66 (69) / orele: 18:00 – 19:30 -

Ioana Dăncuș, *Maramureșul și căile de circulație a valorilor de-a lungul secolelor*

Mihai Dăncuș, *Câteva considerații de etnologie și de antropologie istorică cu privire la casele Pop și Codrea din Berbești, elemente de arhitectură vernaculară conservate în muzeele Țării*

Ioan Mircea Farcaș (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare) *Patrimoniul lingvistic al Maramureșului – privire peste timp*

Petru Dunca (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare) *Maramureșul – metamorfoza tradiției și fenomenul globalizării*

Delia Anamaria Răchișan (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare) *Mărțișorul în Maramureș*

Adrian Gheorghe Paul (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare) *Elemente de patrimoniu religios în Maramureșul voievodal*

**Comunități
tradiționale
versus
comunități
inovative**

Moderator: **Varvara Buzilă**

- sala de lectură / orele: 14:30 – 16:00 -

Camelia Burghel (Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău) *Doar de dragul tradiției*

Noemi-Klara Chifor (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare) *Patrimoniul și comunitățile. Rolul persoanelor și al grupului în păstrarea și transmiterea moștenirii culturale*

Roxana-Andra Crișan (Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș) *Secția Pavilionară a Muzeului Județean de Etnografie și Artă Populară – metode interactive de prezentare a patrimoniului cultural*

Sanda Roman (Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș) *Muzeul în aer liber din Baia Mare și rolul muzeografului în promovarea și valorificarea patrimoniului cultural*

Marcela Popilian (Institutul de Cercetări Socio-Umane C.S. Nicolăescu Plopșor Craiova) *Ciclul Pascal și performanța feminină*

Varvara Buzilă (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău) *Raportul dintre norme și valori în eticheta tradițională*

Minorități / Comunități

Moderator: **Emil Țârcomnicu**

- sala de lectură / orele: **16:15 – 17:45** -

Ferenc Pozsony (Universitatea Babes-Bolyai) *Pâinea cu cartofi – pâinea națiunii*

Ioan Dănilă (Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău) *Oiconime ceangăiești – județul Bacău*

Angelica Herac (Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Caraș-Severin) *Gastronomia pemilor din Gârâna (Wolsberg) ieri și azi*

Ilie Gherheș (Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Baia Mare), *Incursiunea tătarilor în Maramureș (toamna anului 1717); consecințe patrimoniale și remanente etno-istorice*

Gabriel Cătălin Stoian (Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”), *Versurile funebre în comuna Boșorod (județul Hunedoara)*

Emil Țârcomnicu (Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”) *Grabova / Grava - un sat de aromâni din sud-estul Albaniei*

Perspective teoretice

Moderator: **Ioana – Ruxandra Frunteletă**

- sala **Multimedia** / orele: **14:30 – 16:00** -

Ion Cuceu (Institutul „Arhiva de Folclor a Academiei Române”, Cluj-Napoca) *Bibliografia generală a etnografiei și folclorului. Necesitatea reeditării ei*

Maria Grosu (Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca) *De la etnologia națională interbelică, la naționalismul comunist. Directive și direcții de cercetare, în îndrumările de culegere și de arhivare a folclorului*

Silviu Gongonea (Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere) *Etnocritica: statut, provocări, orizonturi*

Delia Suiogan (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare) *Structurile simbolice culturale și patrimoniul cultural*

Iuliana Dăncuș (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare) *Forme de valorificare a patrimoniului cultural la Ernest Bernea*

Ioana-Ruxandra Frunteletă (Universitatea din București) *Cercetarea calitativă în etnologie: cadru teoretic*

Arhive etnografice

Moderator: **Andreea Buzaș**

- sala **Multimedia** / orele: **16:15 – 17:45** -

Gabriel Hălămeșan, Sorin Sabău (Complexul Muzeal Arad) *Activitatea Institutului Social Banat-Crișana. Despărțământul Arad și cercetările monografice de la Sâmbăteni (1933-1937)*

George Achim (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare) *Viziune cosmică și valori metaforice în culegerea de poezii populare a lui Alexandru Ciplea*

Mara Lobonț-Pușcaș (Muzeul Județean Satu Mare) *Fotografia ca document istoric – manuscris I.G. Andron*

Eufrozina Greoneanț (Școala de Înalte Studii pentru Educatori „Mihailo Palov”, Vârșeț, Serbia) *Fotografia ca păstrătoare a tradiției*

Florin-Vasile Pop (Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Maramureș / Facultatea de Litere Baia Mare) *Promovarea patrimoniului cultural din Țara Chioarului în ziarul „Chioarul” (1920) și Revista „Vatra Chioareană” (2006)*

Andreea Buzaș (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu) *Arhiva de folclor Sibiu la patru decenii de la înființare*

Etnologia și audiovizualul

Moderator: **Menuț Maximilian**

- sala **Multimedia** / orele: **18:00 – 19:30** -

Ioan Florin Avram, Isabella Corina Czisar (Centru Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Maramureș)
Film documentar etnografic: Farsang

Pamfil Bilțiu, Maria Bilțiu, *Vrăjitoarea Nancsi și patrimoniul ei magic*

Borco, Ilin (Muzeul Satului Bănățean Timișoara) *Un experiment de marketing cultural: albumul de antropologie vizuală*

Gabriela Boangiu (Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor”, Craiova, al Academiei Române) *Reabilitarea răului în filmele contemporane pentru copii și cele de desene animate*

Liliana Gabriela Voș (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Facultatea de Litere) *Spectacolul de teatru de păpuși – formă de conservare a patrimoniului cultural*

Resurse patrimoniale (I)

Moderator: **Corina Mihăescu**

- sala 43 / orele: 14:30 – 16:00 -

Mirela Crețu (Muzeul ASTRA Sibiu) *Patrimoniul muzeal – indicator de performanță!?*

Mariana Balaci, Cătălin Balaci (Muzeul Satului Bănățean; Universitatea de Vest din Timișoara) *Patrimoniul cultural - componentă a dezvoltării durabile. Despre arhitectura rurală bănățeană*

Karla Roșca (Muzeul ASTRA Sibiu) *Ceramica fină de Batiz din colecția Muzeului Național Brukenthal din Sibiu*

Florentina Pleniceanu (Muzeul Regiunii Porților de Fier) *Patrimoniul etnografic mehedintean – valorificare*

Sebastian Paic (Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai) *Colecționari și comercianți de costume populare*

Corina Mihăescu (Institutul Național al Patrimoniului, Direcția Patrimoniul Imaterial) *Patrimoniul cultural imaterial: Meșteșuguri și meșteșugari din România*

Resurse patrimoniale (Proiecte)

Moderator: **Petronela Savin**

- sala 43 / orele: 16:15 – 17:45 -

Cosmina Timoce Mocanu (Universitatea „Vasile Alecsandri” Bacău) *Practici culinare cotidiene și festive în satele băcăuane. Selecția cercetătorilor vs. ofertele patrimoniale și valorizările interlocutorilor*

Dorel Marc (Muzeul Județean Mureș) *Pentru o etnologie militară: Mureșeni în tranșeele Marelui Război (prezentare în cadrul proiectului interdisciplinar -arheologie, istorie, etnologie, antropologie- inițiat de Muzeul Județean Mureș, cofinanțat de AFCN/2017)*

Laura Pop (Muzeul Județean Mureș) *Memoriile țărănești, un patrimoniu cultural nevalorificat. Studiu de caz: jurnalul de război și prizonierat al lui Ioan Lupea din Nadeș, jud.Mureș*

Ligia Fulga, Alina Mandai (Muzeul de Etnografie Brașov) *Expoziția permanentă Memoria fibrelor textile. De la împletitul manual la tricotajul mecanic. Un demers recent în muzeologie*

Petronela Savin, Valentin Nedeff, Luminița Drugă (Universitatea „Vasile Alecsandri” Bacău) *Calendar de etnotexteculinare. Faza I – Digitalizarea patrimoniului cultural alimentar al județului Bacău (PN-III-P2-2.1-BG-2016-0390)*

**10 HerA sau
Banatul în 10 feluri**

Moderator: **Otilia Hedeșan**

- sala 43 / orele: 18:00 – 19:30 -

Participă: **Eliana Popoți, Corina Popa, Gabriela Panu, Diana Mihuț, Ioana Dorobanțu, Monica Vlad, Raluca Rusu, Alina Negru, Loredana Monenciu**

**Supraviețuiri și efecte
ale comunismului
în etnologie**

Moderator: **Mircea Păduraru**

- sala 7 / orele: 16:15 – 17:45 -

Marin Marian Bălașa (Institutul de Etnografie și Folclor Constantin Brăiloiu București) *„Adio Lenin”... în etnologie (II)*

Eleonora Sava (Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj-Napoca)
Este etnologia vreodată inocentă? Etnologia românească din perioada comunistă recitită în actualitate

Otilia Hedeșan (Universitatea de Vest din Timișoara)
Lecturi de etnologie română: anii 2000

Mircea Păduraru (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași)
Ideea națională și aventurile discursului etnologic pre și post 1989

MASĂ ROTUNDĂ / ATELIER

**Etnoantropologia
ecuației
(Bărbat + Femeie) =
roluri/pretenții/datorii și
aspirații/întreprinderi
psihoculturale**

Moderator: **Marin Marian-Bălașa**

- sala 7 / orele: 18:00 – 19:30 -

Participă: **Eleonora Sava, Amalia Pavelescu,
Elena Bărbulescu, Ferenc Pozsony, Mircea Păduraru,
Ioan Pop-Curșeu, Marin Marian-Bălașa**

REZUMATE

AVRAM, Ioan Florin, CSISZAR, Corina Isabella, *Filmul documentar etnografic „Fărșangul la Dămăcușeni”*

Filmul documentar „Fărșangul la Dămăcușeni” a obținut Premiul II, la Galați, la a VIII-a ediție a Concursului Național de film etnografic și imagini-document Ipostaze Etnografice 2017, eveniment ce și-a propus cunoașterea, aprecierea și promovarea valorilor culturii populare românești. Scenariul și textul îi aparțin etnologului Corina Isabella Csiszár, filmările au fost realizate de către consultantul artistic Felician Săteanu iar montajul și sunetul îi aparțin muzicologului Florin Ioan Avram. Filmul prezintă un vechi obicei al locului care se practică în Dămăcușeni, unicul sat maghiar din Țara Lăpușului, tradiția păstrându-se vie și nealterată până în zilele noastre, producția reușind să surprindă într-un mod inedit atât performarea lui actuală, cât și mărturiile ale celor care l-au trăit în urmă cu zeci de ani. Fărșangul, reprezintă un ritual de alungare a iernii, preluat de la sași, și organizat în șezători, în perioada dintre Bobotează și *Miercurea Cenușii*, zi care marchează începutul Postului Paștelui.

*

BALACI, Cătălin, BALACI - CRÂNGUȘ Mariana, *Patrimoniul cultural - componentă a dezvoltării durabile. Despre arhitectura rurală bănățeană*

Patrimoniul cultural are o necontestată contribuție la dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a comunităților umane. Societatea actuală se confruntă tot mai mult cu problemele pe care le produce asupra mediului dezvoltarea industrială. Ca atare, se caută soluții care să mențină creșterea economică a comunităților fără a pune presiune asupra mediului înconjurător. UNESCO susține potențialul pe care îl are patrimoniul cultural în aceste demersuri. Se accentuează astfel faptul că patrimoniul cultural, indiferent de forma pe care o are, comportă și o dimensiune economică care nu a fost exploatată la adevăratul său potențial. Astfel, cercetările în sfera potențialului pe care îl are patrimoniul cultural, al manierei în care acest lucru este cunoscut și evidențiat de către comunitățile locale sunt de actualitate și absolut necesare în aceste momente. Arhitectura tradițională din satele bănățene poate fi o sursă alternativă pentru atragerea unui număr cât mai mare de turiști atât din țară, cât și din străinătate. Îmbinarea elementelor specifice arhitecturii românești cu cele ale arhitecturii șvăbești, spre exemplu, poate încă

să surprindă atât pe specialiștii în domeniu, cât mai ales pe cei care vin și doresc să cunoască specificul locului. Este însă nevoie de o mai bună cunoaștere a potențialului arhitectural al zonei, iar apoi aplicarea unor metode de marketing care să atragă vizitatori în satele bănațene.

*

BANȚA, CARMEN, *Despre cercetarea științifică a lui Ovidiu Bîrlea – opinii, sfaturi, critici (scrisori primite)*

Faptul că Ovidiu Bîrlea își aduna cu grijă scrisorile primite (în cutii), mărturisește interesul pe care îl acorda acestora. Astfel, epistolele sunt, de fapt, un instrument al raporturilor sale sociale și personale, mînuit cu artă, în scopuri diferite. Scrisorile primite de către Ovidiu Bîrlea de la personalități marcante ale culturii naționale, precum Petru Carman, Nicolae Bot, Ion Taloș, Octavian Bârlea (care i-au cunoscut coordonatele ideatice), prin conținutul lor specific, contribuie la o înțelegere științifică mai bună a studiilor de folclor. Valoarea acestor scrisori constă în faptul că pot fi considerate documente etnologice ce nu trebuie să aparțină doar fondului personal Bârlea, ci publicului larg.

*

BĂRBULESCU, Elena, *Femeia, calul și doctorul. La intersecția discursurilor culturale*

Comunicarea se axează pe triunghiul cultural creat între cele trei caractere menționate în titlu. Din cercetările de antropologie medicală (folclor medical) efectuate până acum, povestirile cu oameni trimiși acasă, pentru că erau prea bolnavi ca să fie tratați în continuare sunt deja destul de abundente. Ceea ce ne interesează aici nu este însă cantitatea lor ci reprezentativitatea lor în timp și spațiu ca topos al unor intersecții de paradigme culturale. Din acest motiv prezentarea va avea ca punct central un studiu de caz - o femeie dintr-un sat transilvan a fost lovită (spun medicii, *mortal*) de un cal (al ei). Iar ea este și astăzi, după mai bine de douăzeci de ani, în viață, sănătoasă și plină de energie să ne povestească ce și cum s-a întîmplat. Sau, după cum ne-a spus chiar dumneai, o poveste despre *cum a murit*.

*

BILȚIU, Pamfil, BILȚIU, Maria, *Vrăjitoarea Nancsi și patrimoniul ei magic*

După o scurtă prezentare biografică a vrăjitoarei, am tratat patrimoniul magic de natură universală și cel personal, prin care acestea se individualizează. Am tratat apoi categoriile de practici magice, pe care

le oficia curent: divinatorii, practici magice de integrare, practici magice de reintegrare, practici magice de schimbare, etc. Am tratat cu atenție întregul inventar al instrumentarului magic, locurile unde își oficia vrăjurile și practicile magice, apoi timpul magic folosit, precum și gestică ritualică, punând accent și pe formulele orale care le însoțeau. Nu am omis prezentarea categoriilor de clienți și mediile din care proveneau. Cercetarea este realizată comparat cu alte vrăjitoare investigate de noi pe teritoriul județului Maramureș. Am acordat atenția cuvenită practicilor magice născocite de vrăjitoarea Nancsi, prin care căuta să răspundă, celor mai diverse solicitări legate de problemele cu care se confruntau clienții săi. Am pus accent pe simbolistica pieselor de instrumentar magic și pe decodificarea semnificațiilor acestora. Cercetarea am efectuat-o vreme de trei ani, la Baia Mare, în anii 1973-1976, pe bază de observații directe.

*

BORCO, Ilin, *Un experiment de marketing cultural: albumul de antropologie vizuală*

Captarea interesului publicului pentru un muzeu în aer liber ține nu doar de oferta acestuia, ci și de marketingul cultural bine orientat. În acest context, am încercat o alăturare inedită și „proaspătă”, a fotografiei antropologice cu poezia. Imaginile caselor vechi, ulițelor, bisericii, verandelor, curților din satul bănățean transpus în muzeul nostru au fost dublate de imagini poetice iar rezultatul este un album care exploatează principiile antropologiei vizuale și recomandă cititorului o vizită la Muzeul Satului Bănățean, văzut ca un spațiu de poveste.

*

BOANGIU, Gabriela, *Reabilitarea răului în filmele contemporane pentru copii și cele de desene animate*

Studiul de față își propune să sublinieze existența unor reprezentări simbolice speciale în ceea ce privește răul și binele din basmele și pentru copii, în special filmul „Maleficient” și seria de filme de desene animate „Shrek” – „Shrek” (2001), „Shrek 2” (2004), „Shrek The Third” (2007), „Shrek Forever After” (2010). Consider cele două serii de filme alese spre a fi studiate, drept reprezentative pentru cultura contemporană, având multe elemente în comun cu alte filme Disney, cu cultura contemporană, cu un imaginar „glocalizant”. Putem vorbi despre un umanism în schimbare, unde se pot strecura valori de demult, cu reprezentări sociale contemporane.

*

BURGHELE, Camelia, *Doar de dragul tradiției*

Credem că dacă ar fi întrebați cetățenii de pe stradă care sunt cele mai reprezentative elemente de identitate ale culturii tradiționale românești, sarmalele ar fi între primele trei, alături de ie și de țuica de prune. Această observație, împreună cu campaniile de teren derulate în ultimii ani în satele sălăjene, dar și performarea contemporană a unor sărbători mai vechi (Sânzienele) sau mai noi (Ziua costumului popular, Ziua internațională a ieii) ne-au oferit un teren fertil pentru exprimarea câtorva gânduri, pe care le numim „gânduri de etnograf”. Gânduri care au în centru abordarea terenului etnografic, munca de etnolog / antropolog și valorificarea semnelor și simbolurilor culturale așa zis „identitare”.

*

BUZAȘ, Andreea, *Arhiva de folclor Sibiu la patru decenii de la înființare*,

Comunicarea prezintă, pe scurt, materialele inedite ale *Arhivei de Folclor a Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu* - văzută în contextul celorlalte arhive științifice de acest gen din țară și având un rol bine conturat în conservarea identității și în valorizarea culturii populare din România. Lucrarea se constituie, totodată, într-o pledoarie pentru uniformizarea sistemului de accesare a informațiilor provenite din arhivele instituționalizate, din arhivele muzeelor etnografice precum și din arhivele centrelor județene de conservare a culturii tradiționale.

*

BUZILĂ, Varvara, *Raportul dintre norme și valori în eticheta tradițională*

În ultimul timp eticheta tradițională este frecvent abordată de cercetători din diverse domenii, tocmai pentru că rezează fenomene culturale foarte complexe, cu noi deschideri pentru etnologie, sociologie, axiologie, semiotică etc. S-a discutat despre faptul că eticheta întrunește caracteristicile unui ritual, se desfășoară după un scenariu consacrat în care participanții manifestă comportamente standardizate, emblematice pentru status-ul lor social, încât să faciliteze recunoașterea prestigiului social al acestora. Mai puțin a fost studiat raportul dintre normele care reglementează comportamentele prescrise de etichetă și valorile pe care acestea le sugerează, le confirmă și le perpetuează ca fiind esențiale pentru colectivitate. În acest context este important să se cunoască mecanismele și instrumentarul simbolic prin care este re-

glementată această formă de comunicare umană, cum sunt articulate diversele forme de comportamente, înțelese ca acțiuni simbolice de exteriorizare a atitudinilor oamenilor privind caracteristicile obiectelor, fenomenelor, faptelor. Se poate întreprinde o lectură a comportamentelor din perspectivă socio-normativă, pentru a releva reperatele valorice ce stau în spatele acestora. Eticheta operează cu diferențele dintre participanții la comunicare, oferă cadrul propice pentru perceperea reciprocă a celor incluși în relația rituală, favorizează acceptarea acestor diferențe și trimite la sistemul de valori pentru a asigura echilibrul relațiilor sociale.

*

CHIFOR, Noemi Clara, *Patrimoniul și comunitățile. Rolul persoanelor și al grupului în păstrarea și transmiterea moștenirii culturale*

Lucrarea pornește de la ideea că salvarea patrimoniului imaterial poate fi considerată o problemă stringentă a comunităților globale. Cu toate că astăzi, obiceiurile, ritualurile comunităților tradiționale au pierdut din sacralitate, rolul lor este în continuare și prin excelență, acela de conștientizare, de asumare a locului și modului de a fi al omului în lume. Obiceiurile, ca un cod complex, au valoare cognitivă, ele pot oferi oglinda unui specific etnic de comunicare culturală. Prin prisma faptului că obiceiurile suferă transformări, uneori se pierd segmente importante în urma dezvoltării comunităților rurale, considerăm observarea continuității tradițiilor de o valoare însemnată. Cunoașterea codurilor culturale, a semnificațiilor limbajului, respectiv, decodificarea universului tradițional deschide drumul către o lume, care nu poate decât să ne edifice atât pe plan socio-cultural, cât și individual, prin înțelegerea și implicit asumarea identității noastre. În acest sens educația poate juca un rol esențial în transmiterea mai departe a valorilor moștenite și implicit în salvarea și promovarea identității culturale.

*

CRIȘAN, Roxana-Andra, *Secția Pavilionară a Muzeului Județean de Etnografie și Artă Populară – metode interactive de prezentare a patrimoniului cultural*

Secția Pavilionară a Muzeului Județean de Etnografie și Artă Populară prezintă expoziția de bază „Lemnul în comunitatea tradițională – de la leagăn la mormânt” care cuprinde obiecte de patrimoniu din colecțiile Lemn, Port Popular, Textile, Obiecte de cult și Ceramică. Sunt expuse unelte care ilustrează faze de lucru cu lemnul și metode de prelucrare a acestuia, mobilier țărănesc, unelte folosite în agricultură, în

gospodărie și la stână, costume tradiționale din Maramureș, fiind reprezentate toate cele patru zone etnografice ale județului, icoane și ceramică. Toate aceste obiecte de patrimoniu spun o poveste plină de semnificații care, odată transmisă cum se cuvine vizitatorului, pune în valoare și mai mult piesa muzeală.

*

CUCEU, Ion, *Bibliografia generală a etnografiei și folclorului. Necesitatea reeditării ei*

Bibliografia generală a etnografiei și folclorului, Vol. I (1800-1891) și vol. II (1892-1904), acoperind activitatea de cercetare și publicare a materialelor referitoare la cultura noastră tradițională din secolul al XIX-lea, au făcut parte dintr-un proiect gândit și coordonat până la finalizarea lui, de Ion Mușlea, în deceniul al VI-lea al secolului trecut. Proiectul a fost inițiat de Mihai Pop în cadrul Institutului de Folclor București și a fost încredințat fostului director al Arhivei de Folclor a Academiei Române, adăpostită pe atunci la Institutul de Lingvistică din Cluj, unde Ion Mușlea activa în calitate de cercetător științific principal, având o jumătate de normă și la Secția din Cluj a institutului central. După excerptarea întregii informații și clasificarea ei riguroasă pentru publicare, au fost excluse toate fișele bibliografice apărute în cărți și periodice editate în afara granițelor țării, întrucât Cenzura n-ar fi admis nicio referință la cele apărute în Basarabia și Bucovina de Nord. Mii de referințe bibliografice au fost astfel excluse, amputându-se astfel un instrument de cercetare fundamental. Ca să dăm un singur exemplu, Maria Cuceu și Salat-Zakariás Erzsébet au publicat, în 2013, numai fișele bibliografice excerptate din publicațiile maghiare de Teofil Bugnariu, constatând că 1045 fuseseră excluse și doar 749 au putut fi incluse în cele două volume editate până acum. Să fi fost acesta motivul pentru care, cu doar patru ani înaintea morții sale, Ion Mușlea a renunțat să mai coordoneze această lucrare? Dacă fișele bibliografice în totalitatea lor s-au păstrat în cartotecile Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, primele două volume vor trebui reeditate, cu adăugirile necesare, făcându-i-se totodată dreptatea cuvenită lui Ion Mușlea prin menționarea numelui său drept coordonator principal al lucrării, alături de acela al lui Adrian Fochi, precum și a ambelor echipe de autori pe foaia de titlu a acestei mari lucrări.

*

DĂNCUȘ, Ioana, *Maramureșul și căile de circulație a valorilor de-a lungul secolelor*

Toponimia și tradițiile, precum și atestările documentare din perioada medievală, confirmă legătura permanentă dintre maramureșeni și frații lor de dincolo de munți. Cert este faptul că aceste legături au existat cu mult înainte de a fi atestate. Puținele cercetări arheologice întreprinse până acum în zonă pun la îndoială existența unor așezări de tip roman în Maramureș, în schimb tezaurele monetare romane, precum și alte zone arheologice, indică, fără îndoială, existența unor relații economice între dacii liberi din Maramureș și provincia daco-romană. Cu timpul aceste relații s-au intensificat în așa fel încât astăzi prezența moldovenilor, a bistrițenilor sau a sătmărenilor în Maramureș, precum și a maramureșenilor în alte zone ne apare ca un fapt normal. Unul dintre fenomenele statornice a fost din acest punct de vedere legătura prin intermediul drumurilor. Legăturile Maramureșului cu teritoriile românești de peste munți s-au realizat prin drumuri care traversau pasuri marcate de porți simbolice care se deschid pentru circulația omului și valorilor.

*

DĂNCUȘ, Mihai, *Câteva considerații de etnologie și de antropologie istorică cu privire la casele Pop și Codrea din Berbești, elemente de arhitectură vernaculară conservate în muzeele Țării*

Muzeele etnografice în aer liber cu reprezentare națională, regională, respectiv locală din România au avut în vedere valorile etnografice ale Maramureșului, realizând colecții valoroase. Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București, în urma cercetărilor făcute în zonă a fost primul care a transferat din Maramureș și restaurat două case: la inaugurare casa Iusco din Ieud, iar după război casa „Pop Gheorghe-Tomanu” din Berbești. Tot din Berbești, sat cu o arhitectură deosebită în special în lemn de stejar, a achiziționat etnograful Gheorghie Dăncuș de la Cluj pentru Parcul etnografic de la Hoia casa familiei Pop Petru, care pe meștergrindă are inscripția: „EZ CM HÁZOT cpéteke Pop Gyorgyie Anno 1795 die 19 marty”. Tot de aici din Berbești, etnograful Sabin Șaivelic achiziționează și transferă în Muzeul satului din Baia Mare casa familiei Codrea Ileana care a inițial a fost a familiei Pop și care poartă inscripția „GRAU 6 zloti MALAIU 90 F ANUL 1806 (IUNIE) LORINȚ POP ȘTEFAN 1806” (cu litere cirilice). În anul 2011, pe baza unor cercetări minuțioase de teren, erhivă etc. muzeograful Mihai Dăncuș, ajutat de arhitect Ioana Elisabeta Dăncuș reușește să re-

constituie în Muzeul satului maramureșean din Sighetul Marmației casa Codrea din Berbești. Reconstituirea s-a făcut pe baza unor fragmente recuperate, a ancadramentului ușii și a meștergrinzii (fragmentată) care poartă textul în limba latină: „AEDIFICAVIT 1596 F. L. G. M. A. 1704 M. K. FILIUS VOLPHANSI”. Familiile nobile Pop și Codrea din Berbești sunt înrudite.

*

DĂNILĂ, Ioan, *Oiconime ceangăiești – județul Bacău*

Lucrarea propune o abordare din perspectiva lingvisticii integrate a domeniului toponimie, cu nuanțări impuse de categoriile de oiconime. Sunt valorificate experiența de anchetator dialectal în zona văilor Siretului, Trotușului și Bistriței, precum și referirile la modalitățile de construcție a numele de locuri. O parte din concluzii privesc caracteristicile mentalului colectiv ceangăiesc, specific populațiilor de confesiune romano-catolică.

*

DUNCA, Petru, *Maramureșul – metamorfoza tradiției și fenomenul globalizării*

Maramureșul ca zonă în care tradiția devine un element de identitate națională definită prin cultura materială și imaterială remarcabilă este în situația unui complex proces de metamorfoză. Studiul are în vedere o incursiune în memoria și mentalul colectiv cu o dimensionare sincronică și diacronică asupra fenomenelor ce privesc obiectificarea cadrelor ontologice, cognitive, existențiale în arealul vizat. Ne propunem să sugerăm soluții în această dimensionare epistemică.

*

FARCAȘ, Ioan-Mircea, *Patrimoniul lingvistic al Maramureșului – privire peste timp*

Maramureșul a reprezentat dintotdeauna un ținut mitic, cu oameni destoinici, urmași ai dacilor liberi. Fiind așezată într-o cetate naturală, mărginită de munți, zona Maramureșului este considerată azi drept o regiune conservatoare, unde se păstrează obiceiurile și riturile atât de specifice poporului român. Pe lângă valoarea culturii materiale tradiționale regăsită în Maramureș, se vorbește despre existența unui patrimoniu lingvistic în care sunt menținute cuvinte vechi, dispărute din alte zone ale țării. O altă zestre lingvistică deosebită este reprezentată de rezistența unor sensuri vechi, etimologice ale cuvintelor.

*

FULGA, Ligia, MANDAI, Alina, *Expoziția permanentă „Memoria fibrelor textile. De la împletitul manual la tricotajul mecanic. Un demers recent în muzeologie”*.

Expoziția permanentă *Memoria fibrelor textile: de la împletitul manual la tricotajul mecanic* continuă tema patrimoniului textil și surprinde alte îndeletniciri tehnice din domeniul textilelor, atestate arheologic ca fiind cele mai vechi cunoscute în istoria umanității. Este vorba despre tehnici de împletire a firelor de cânepă, in, lână, ulterior bumbac, care deși folosesc un instrumentar primitiv minimal, ating performanțe tehnice notabile, ele fiind transmise din generație în generație. Această „tehnologie” preistorică care precede tehnica țesutului, este cunoscută sub numele de *împletitul cu bâtele*. Tot în acest context introducem și *împletitul găitanelor* cu troaca cu ciocănele, atestat ca fiind un meșteșug practicat de scheieni de sute de ani.

Surprindem, în acest demers tematic, și tehnici învățate de tinerele femei la cursuri de lucru manual sau chiar în școli de brodat înființate la sfârșitul sec. XIX – începutul sec. XX, precum *împletitul dantelei cu ciocănele*, mai recenta *tehnică a fileului* (fr. *filet*), răspândită în jurul anului 1900 la orașe, dar și în mediul rural, sau *împletitul cu noduri* și *brodatul pe tul* (fr. *tulle*).

Dezvoltarea industriei textile brașovene, mai performantă și mai rentabilă datorită introducerii utilajelor perfecționate, este ilustrată în expoziție de prezența unui război mecanic de tricotat, dintr-un atelier brașovean de la începutul sec. XX, care era folosit și la împletit.

*

FRUNTELATĂ, Ioana-Ruxandra, *Cercetarea calitativă în etnologie: cadru teoretic*

Comunicarea aduce în discuție dezbaterile din etnologia/ antropologia culturală internațională, privind raporturile dintre cercetarea de tip cantitativ și cea de tip calitativ, prezentând dinamica unor concepte precum *emic/etic*, *privire îndepărtată/ privire partajată*, *obiectiv/ subiectiv*. Apoi se trec în revistă etapele cercetării calitative: colectarea, documentarea și textualizarea datelor de teren (etapa etnografică) și interpretarea prin analiză de text sau construcție de modele și clasificări. În final, se ajunge la problematizarea câtorva principii care validează cercetarea etnologică de tip calitativ: multi-instrumentalitatea, replicabilitatea, testarea falsității, principiul etic.

*

GHERHEȘ, Ilie, *Incursiunea tătarilor în Maramureș (toamna anului 1717); consecințe patrimoniale și remanențe etno-istorice*

Făcând cale întoarsă din expediția lor de pradă, de-a lungul Văii Someșului, tătarii au prădat, în drumul lor spre Moldova, comitatele Sătmar și Maramureș. Au fost incendiate și distruse nenumărate localități, arse bisericile de lemn din Rogoz, Desești, Ieud - Vale, Rozavlea, Cuhea, Dragomirești, două biserici de lemn din Moisei ș.a. A fost, de asemenea, incendiat Seiniul, arsă o biserică reformată din Sighet, precum și mai multe clădiri. Urgia tătară a căpătat aspecte apocaliptice, iar pe lângă consecințele patrimoniale devastatoare, acest eveniment istoric nefast s-a retras, cu timpul, în legendă, în toponimie ș.a: Preluca Tătarilor (Borșa), Locul Tătarul (Giulești), Dealul Babelor (Văleni); po-recla de Han Tătar dată lui Mihail Șerban, directorul unui liceu sighe-tean interbelic, din cauza metodelor drastice aplicate elevilor interniști; legenda cu înecatul celor trei tătari, în butoiul cu zeamă de varză, de către o nevastă din Săpânța; furtul „șalului de mătase, cusut cu fir de aur” de la chiar căpetenia tătară, cantonată tot în hotarul Săpânței; po-recla de „bonzari”, dată locuitorilor din Bârsana; înobilarea iobagului Toader Crăciun din Șurdești, căpetenie a luptelor de la Cavnic; acor-darea titlului de baron al imperiului lui Vasile Stoica, vicecomitele Ma-ramureșului; legenda comorii administrației minelor băimărene, ascunse pe Dealul Delnița, din hotarul Bontăienilor. Cel mai important aspect de remanență istorică al acelor evenimente rămâne, totuși, spi-ritul de sacrificiu al unor conducători locali, dovedit în luptele de la Cavnic, Bârsana, Văleni, Borșa ș.a..

*

GONGONEA, Silviu, *Etnocritica: statut, provocări, orizonturi*

Lucrarea noastră, *Etnocritica: statut, provocări, orizonturi*, își propune definirea locului pe care îl ocupă etnocritica în cadrul disciplinelor care interpretează formelele culturii orale și scrise, așa cum a fost gândită aceasta de „Școala de la Metz” la sfârșitul anilor '80 și începutul anilor '90 ai secolului trecut. Chiar dacă și-a trasat o metodologie proprie, noua disciplină a fost privită uneori ca o falsă antropologie. Literatura pe care o investighează poate avea atât statut de document, cât și de instrument al antropologiei, numai că din acest punct, al înțelegerii ca serie referențială într-un univers imaginar, cum este cel al operei lite-rare, se iscă problema justificării demersului său. Etnocritica nu trebuie înțeleasă ca un mijloc prin care se inventariază și se arhivează formele culturale dintr-un text literar. Cu rezultate surprinzătoare în cadrul de-

mersului de tip hermeneutic, în calitate de disciplină critică în rândul studiilor literare contemporane, etnocritica trasează, cu siguranță, o nouă paradigmă critică.

*

GREONEANȚ, Eufrozina, *Fotografia ca păstrătoare a tradiției*

Fotografia este o imagine a trecutului, ea reprezintă obiectul sau momentul ce aparține altor vremuri. În cercetările etnologice, fotografia deține un rol de important, revenindu-i rolul de document autentic în păstrarea unui moment ce ține de trecutul, tradiția și memoria unei persoane sau a unei colectivități. Fotografia este considerată și un important document al unor adevăruri ce țin de cultura unui individ sau a unei comunități. Plecând de la aceste constatări, am abordat fotografia ca pe un element foarte important, de neînlocuit, în alcătuirea unei imagini cât mai credibile și complete a vieții tradiționale din satul românesc din Banatul Sârbesc de la jumătatea veacului trecut. Am plecat de la ideea că fotografia este un document cheie în ilustrarea celor mai importante momente din viața persoanelor intervievate, un document care nu poate fi contestat. Dintre cei patru respondenți, am considerat că este suficient ca, la acest capitol, să fac referiri doar la unul dintre ei și, prin explicarea fotografiilor, să prezint un discurs alternativ, un discurs-martor, care contrapuntează și susține permanent povestirea vieții spusă de un respondent. Am optat pentru Parascheva Agadișan, deoarece dispunea de un număr foarte mare de fotografii care ilustrează aproape fiecare moment semnificativ din viața ei, a membrilor din familia ei, dar și a unor momente majore din viața colectivității.

*

GROSU, Maria, *De la etnologia națională interbelică, la naționalismul comunist. Directive și direcții de cercetare, în îndrumările de culegere și de arhivare a folclorului*

O parte importantă a proiectului de instituționalizare a culegerilor folclorice, prin arhivele de folclor, reprezintă îndrumările de culegere și de arhivare. Pentru culegătorii de atunci, acestea au oferit o lentilă prin care a fost construit folclorul în secolul al XX-lea. Acum, aceste metodologii de cercetare oferă imagini despre parcursul istoric al disciplinei. Punând față în față instrucțiunile de cercetare din perioada interbelică și manuale metodologice din perioada comunistă, observăm continuități, rupturi și redefiniri ale unor concepte și ale unor principii de lucru. Cum este preluată și reinventată etnologia națională, în științele etnologice din România comunistă?

*

HĂLMĂGEAN, Gabriel, SABĂU, Sorin, *Activitatea Institutului Social Banat-Crișana. Despărțământul Arad și cercetările monografice de la Sâmbăteni (1933-1937)*

Prezentarea de față are la bază surse arhivistice referitoare la cercetările realizate în localitatea Sâmbăteni de echipele monografice ale Institutului Social Banat-Crișana - Despărțământul Arad după metoda sociologică a lui Dimitrie Gusti, directorul Institutului Social Român. În prima parte vor fi prezentate obiectivele propuse și demararea cercetărilor de teren de la Sâmbăteni, conferințele, publicațiile în revista Institutului Social Banat-Crișana din Timișoara și corespondența cu personalități din cadrul Institutului Social Român între anii 1933-1935. În a doua parte a prezentării vom face referiri la continuarea cercetărilor după metoda monografică-sociologică a prof. Gusti în anii 1935-1937, când alături de arădeni participă și o echipă studentească din cadrul Fundației Culturale Regale „Principele Carol”.

*

HERAC, Angelica, *Gastronomia pemilor din Gărâna (Wolsberg) ieri și azi*

Gărâna (Wolsberg) a fost înființată de coloniștii germani care au pornit din Pădurea Bavareză și Boemia de Sud (actualmente Cehia) pe vremea împăratului austriac, Francisc I. Denumirea de Gărâna se produce în 1924, cunoscută astăzi în primul rând datorită Festivalului de Jazz, dar acesta nu este singurul eveniment cultural din localitate. Aici se derulează o serie de alte manifestări cu caracter cultural: Festivalul Gărâna Folk, Festivalul de Rock Semenic Open Air, Tabăra Internațională de Artă vizuală, Tabăra de sculptură, Tabăra de pictură, Vocal Art Master Class. Trăitorii acestor locuri, oameni de o dârzenie deosebită și de o frumusețe interioară aparțin unei culturi bogată și au determinat o întregă civilizație în zonă. Tocmai din acest motiv am considerat necesară o incursiune într-un segment important al vieții pemilor de la Gărâna - gastronomia. Din păcate, nu există multe surse cu privire la acest subiect, lucrarea din care eu am cules informații - „Gărâna (Wolfsberg) azi: între vocile memoriei și schimbările identitare” aparține unei tinere profesoare, Iasmina Dariana Stanciu, dascăl aplecat spre această lume minunată a spațiului tradițional și deopotrivă am apelat și la mărturiile unor etnici germani pentru a ilustra cât mai bine cercetările de teren efectuate.

*

LAZAR, Natalia, (Muzeul Țării Oașului) *Patrimoniul cultural al Țării Oașului și necesitatea unei abordări integrate*

Țara Oașului este încadrată din punct de vedere administrativ în județul Satu Mare, în actuala regiune de dezvoltare nord-vest, identificându-se cu zona etnografică omonimă. Păstrători ai unor valori etno-culturale autentice, oșenii au reușit să transmită din generație în generație tot ce aveau mai de preț: graiul, portul, credințele, datinile și obiceiurile străvechi, casa strămoșească și biserica satului, adică o moștenire vie, un patrimoniu bogat. Patrimoniul cultural este o prioritate a politicilor publice naționale și internaționale, fiind considerat o importantă resursă de dezvoltare durabilă a societății. Patrimoniul reprezintă un element fundamental al identității noastre locale, naționale și europene, iar protejarea acestuia este o responsabilitate, atât a autorităților și instituțiilor, cât și a cetățenilor. Ignorarea, neglijarea patrimoniului național duce la pierderea moștenirii culturale, a identității, la dispariția continuității istorice. Prezervarea, conservarea patrimoniului cultural național și transmiterea lui generațiilor viitoare, nu se poate realiza eficient doar de către specialiști, ci este necesară implicarea comunităților. Patrimoniul cultural imobil al Țării Oașului este completat de cel mobil și întregit de elemente de patrimoniu cultural imaterial, acestea din urmă dând un colorit aparte zonei. Chiar dacă imaginea satului oșenesc de odinioară se regăsește doar la Muzeul în Aer Liber al Țării Oașului, întrucât, în Țara Oașului, elemente ale arhitecturii tradiționale au fost înlocuite cu altele moderne, comunitatea oșenească a păstrat vii obiceiuri, rituri și ritualuri, prin care tradiția se consacră.

*

LOBONȚ-PUȘCAȘ, Mara, *Fotografia ca document istoric – manuscris I.G. Andron*

Lucrarea aduce la lumină un manuscris aparținând lui I. G. Andron (1917-1989). Ioniță G. Andron, cel mai mare artist fotograf pe care Sătmarul l-a dat acestei țări, un neobosit etnograf și cărturar, apreciat de cele mai importante personalități ale istoriei și etnografiei românești. Arhiva fotografică realizată de Ioniță G. Andron în perioada 1933-1989 cuprinde colecția de clișee și filme, un total de 92.712 de clișee, cataloage foto pentru clișee și cataloage foto pentru filme înguste și late. Manuscrisul de patru pagini s-a vrut a fi o confirmare la ceea ce era și credea I. G. Andron.

*

MARC, Dorel, *Pentru o etnologie militară: Mureșeni în tranșeele Marelui Război* (în cadrul proiectului interdisciplinar - *Arheologie, istorie, etnologie, antropologie*- inițiat de Muzeul Județean Mureș, cofinanțat de AFCN/2017)

Prezentarea își propune o posibilă abordare a Primului Război Mondial din perspectiva etnologiei militare. Demersul presupune mai întâi reconsiderarea conceptelor de „patrie”, „neam”, „țară”, „patriotism”, „dușman”, „datorie”, „sacrificiu” ș.a., studiul percepției acestora în primul rând de către ardeleni diferiți (români, maghiari, germani) mobilizați în armata austro-ungară, explorarea la nivelul psihologic, ontologic a trăirii individuale și colective, a stărilor conflictuale beligerante care au bulversat nu doar ritmul vieții cotidiene tradiționale, al vieții de familie și comunității, ci care au generat și stări conflictuale de percepție identitară. De asemenea, studiul urmărește o analiză critică diferențială, paralelă, pe de o parte a ritualului legat de cultul familial al morților, derulat cu pioșenie, ca parte integrantă și expresie a cultului strămoșilor în cadrul culturii tradiționale identitare și pe de altă parte a cultului eroilor oficializat, desacralizat, laicizat (depersonalizat în cazul „Eroului Necunoscut”) cu alunecare uneori înspre expresii și forme de manifestare festive, politizante, etatizante vizibile și azi cu ocazia ceremoniilor organizate la nivelul diferitelor administrații. Aceste deosebiri între „moartea de război” și „moartea în timp de pace” au dus la riscul deprecierii celei din urmă și nu doar de a deprinde publicul cu ambivalența comemorărilor. Acestea urmau să declanșeze în același timp și stări de spirit și manifestări contradictorii: tristețea („cântec de jale”) și entuziasmul („cântec de biruință”) – posibile teme actuale de abordare prilejuite de Centenarul Marelui Război și Marii Uniri.

*

MARE, Monica, *Muzeul – păstrător al patrimoniului cultural*

„Nici o jertfă a generațiilor viitoare nu va putea repara marea vină a generațiilor de azi de a fi lăsat să piară, văzând cu ochii, comorile neprețuite ale civilizației noastre populare” (Romulus Vuia). Pornind de la semnalul de alarmă pe care l-a lansat întemeietorul primului muzeu etnografic în aer liber din România, Romulus Vuia, vom încerca să subliniem rolul esențial pe care îl are muzeul în păstrarea și valorificarea patrimoniului cultural național.

*

MARIAN-BĂLAȘA, Marin, „*Adio Lenin*”... în *etnologie* (II)

De la pozitivismul (reprezentând „materialismul-dialectic” al abordării marxiste) și până la „obiectivismul” încercat/impus prin ignorarea tuturor aspectelor delicate, individuale, umaniste ale culturii folclorice/sătești și populare, lucrarea analizează contribuția conceptuală a folcloriștilor și etnografilor români la elaborarea unei/unor științe care să susțină (inclusiv prin variație și asimilare a unor curente globale) comunismul „multilateral-dezvoltat”, naționalismul ceaușist, excepționalismul românesc, conservatorismul popular.

*

MIHĂESCU, Corina, *Patrimoniul cultural imaterial: Meșteșuguri și meșteșugari din România*

Conservarea valorilor de patrimoniu cultural imaterial, promovarea meșterilor populari contemporani, salvagardarea meseriilor și ocupațiilor tradiționale, evaluarea potențialului meșteșugurilor populare, a expresiilor culturale specifice în context actual național, culegerea și stocarea informațiilor în urma cercetărilor de teren în banca națională de date, implicarea meșterilor și a comunităților alături de specialiști în proiectele de documentare și cercetare, acestea sunt numai câteva probleme care se circumscriu proiectului nostru. El vizează ca prin reflectarea activității meșterilor populari din România, prin principiile de cercetare și abordare, prin formele de expresie și prin categoriile de aspecte abordate să creeze noi strategii de promovare a patrimoniului cultural imaterial. Finalitatea acestui proiect este întocmirea unui repertoriu care privește salvagardarea patrimoniului cultural imaterial prin dezvoltarea și implementarea la nivel național a unor strategii pe termen lung care să urmărească conservarea, perpetuarea, încurajarea de bune practici prin înregistrare, arhivare, revitalizare, prin încurajarea deprinderilor și formării de aptitudini și cunoștințe în vederea perpetuării și transmiterii generațiilor viitoare a valorilor tradiționale.

*

MOISE, Ilie, *Ovidiu Bîrlea... la centenar*

În contextul aniversării a 100 de ani de la nașterea lui Ovidiu Bîrlea (13 august 1917 – 7 ianuarie 1990), autorul face o trecere în revistă a principalelor contribuții privind viața și activitatea cunoscutului etnolog. Este analizată îndeosebi corespondența lui Bîrlea cu familia, cu prietenii și colegii de breaslă. Nu sunt uitate nici reeditările onora dintre lucrările importante ale folcloristului: *Istoria folcloristicii românești*, *Metoda de cercetare a folclorului*, *Tipologia folclorului...* și volumele de proză. De asemenea, aduce în discuție revistele care au marcat aniversarea a 80, 90 și 100 de ani de la nașterea lui Ovidiu Bîrlea.

*

MUNTEAN, Andreea Cristina, *Dansul inițiativ cu funcție premaritală*

Comunitatea arhaică posedă o imagine clară a valorilor, credințelor, tradițiilor și datinilor care trebuie să guverneze viața locuitorilor ei. Dansul, parte a patrimoniului cultural, este un element esențial din viața socială a unei comunității oferind cadrul necesar pentru evadarea din cotidian. Dansurile care fac parte din categoria celor inițiatice cu funcție premaritală sunt forme importante de comunicare, indiferent dacă acestea fac parte din tipologia celor apolinice sau dionisiace. Lucrarea dorește să fie o încercare de identificare a elementelor simbolice și mitice care se regăsesc în substraturile dansului Ciuleandra, una din cele mai intense și profunde manifestări ale spiritualității din Muntenia subcarpatică. Cu origini pierdute în negura timpului, acest dans dionisiac se remarcă prin intensitatea și durata tensiunii apărute în timpul executării mișcărilor.

*

NEMEȘ VERDEȘ, Măriuca, *Școala rădăcinilor – Cămeșă de sărbători*

După mai bine de un an și jumătate de la înființarea Asociației Călineștenii Țării Maramureșului și a Școlii rădăcinilor străbune ne bucurăm că putem spune că această școală a început să-și arate rezultatele prin activitățile avute și evenimentele organizate pentru a încuraja generația tânără să creadă în sat și în România, Țară sfântă cum o numesc moșii noștri. În cadrul acestor întâlniri extrașcolare s-a insistat pe următoarele ateliere: învățarea jocurilor tradiționale cu ceterașul Rus Vasile, învățarea cusutului pe pânză de cânepă și a tehnicilor de împletire, cu prof. Șandor Ileana și Maria Șerba, pictură pe sticlă sub îndrumarea d-nei Szemcovici Irina, urmată de expoziții cu lucrările realizate, cioplit în lemn, atelier coordonat de meșterul Petru Cupci, etc. Menționăm că activitatea îndrumătorilor s-a derulat pe principiul voluntariatului.

*

PAIC, Sebastain, *Colecționari și comercianți de costume populare*

Lucrarea de față își propune să analizeze un fenomen de mare amploare în prezent legat de gestiunea patrimoniului cultural în afara sferei academice și a specialiștilor, și anume problema portului tradițional ca fenomen de masă. În ultimii ani (începând cu 2012) s-a putut observa o creștere spectaculoasă a interesului publicului larg, nespecializat pentru cultura tradițională și mai ales pentru portul țărănesc. Astfel, s-au înființat comunități online foarte populare, care apoi au dat naștere la diferite direcții și manifestări, care au depășit și granițele

țării. Binecunoscutul blog „Semne cusute” este un astfel de exemplu, la fel ca și comunitatea online „La Blouse Roumaine” care a reușit să aducă în atenția publicului din România dar și din străinătate imaginea „Iei” ca vector identitar, generând inclusiv inițiative legislative sau relații internaționale de înalt nivel. Odată cu promovarea aceasta virulentă a iei și portului popular s-a dezvoltat un întreg edificiu comercial subteran, zeci de vânzători de antichități schimbându-și domeniul de activitate de la mobilier țăranesc sau ceramică la elemente de port. Este de cercetat în continuare impactul pe care îl are acest fenomen asupra realităților din teren – din sate, asupra posibilităților de cercetare ulterioare și asupra colecțiilor private care înfloresc de la zero prin achiziții de la intermediari nefamiliarizați cu rigorile interviului etnografic și a cercetării de teren.

*

PAPANĂ, Ovidiu, *Metamorfoze și interrelaționări în construcțiile instrumentale*

Instrumentele muzicale folosite în acest moment sunt rodul unor elaborări (experiențe) succesive care au fost făcute de-a lungul unor secole. Fiecare nouă redefinire constructivă a fost rezultatul perfecționărilor făcute pe baza practicilor interpretative locale. În funcție de spațiu cultural, de popor, aceste metamorfoze constructive au dus la diversificarea zonală a instrumentelor originare.

*

PĂDURARU, Mircea, *Ideea națională și aventurile discursului etnologic pre și post 1989*

Lucrarea analizează metamorfozele ideii naționale exprimate în etnologiile perioadei ceaușiste și post ceaușiste în raport cu politicile culturale recomandate de reprezentanții acestei discipline.

*

PLENICEANU, Florentina, *Patrimoniul etnografic mehedintean – valorificare*

Cercetarea de teren și colectarea pieselor de etnografie și artă populară datează la Drobeta Turnu Severin de mai bine de un secol, de când, la inițiativa profesorului Alexandru Bărcăcilă, personalitate de excepție, înzestrată cu vocația adevăraților părinți fondatori, lansează ideea înființării unui muzeu arheologic și etnografic al regiunii Porților de Fier. Astfel, începând din 1912 sunt încurajate primele donații și expoziții cu caracter etnografic răspunzând totodată

cerințelor educației comunitare și identitare formulate în epocă. Patrimoniul etnografic a crescut în consonanță cu episoade ale istoriei locale. În formulă modernă, secția de Etnografie a Muzeului Regiunii Porților de Fier funcționează oficial din anul 1982, dispunând actualmente de un valoros patrimoniu, 20239 piese, acumulat grație donațiilor și achizițiilor succesive, conservat cu grijă, valorificat prin expoziții pavilionare (1982 - 2010), expoziții temporare, prin publicații și comunicări științifice și prin activități educaționale. În acest moment, după ani în care muzeul severinean a trecut printr-un amplu proces de reabilitare, etnografia mehedințeană intenționează, cu ajutorul patrimoniului pe care-l deține, reconstituirea unei memorii culturale și de civilizație danubiană ce înglobează regiunea Porților de Fier și Lunca Dunării, subliniind cultura de graniță, născută în spațiul de comunicare favorizat de Dunăre.

*

POP, Florin-Vasile, *Promovarea patrimoniului cultural din Țara Chioarului în ziarul „Chioarul” (1920) și Revista „Vatra Chiooreană” (2006)*

În 1920 apare la Șomcuta Mare, un ziar cărui i se dă numele „Țării”, sau ținutului, Chioarul. Foia își propune „a da la iveală prin cât mai multe căi posibile istoriografia Chioarului”, dar coloanele ei sunt deschise și pentru „cultura socială, pedagogică, morală, administrativă”. Încă de la primul număr, inițiatorii cheamă „cărturarii și țărani Chioarului” să contribuie cu materiale, culegeri folclorice și literare la ziarul „Țării Chioarului”. În 2006 apare la Copalnic-Mănăștur revista „Vatra chiooreană” ce își propune să fie o „oglinză” a Țării Chioarului, publicând până în prezent 11 numere, însumând aproximativ 1500 de pagini: istorie, monografie, folclor, literatură și arte. Studiul nostru își propune să evidențieze rolul pe care cele două publicații l-au avut în ceea ce privește promovarea vieții culturale și a patrimoniului cultural în Țara Chioarului.

*

POP, Laura, *Memoriile țărănești, un patrimoniu cultural nevalorificat. Studiu de caz: jurnalul de război și prizonierat al lui Ioan Lupea din Nadeș, jud. Mureș*

Memoriile țăranilor, ca și alte înscrisuri din „lumea tăcută” a satului, scrisori, cărți poștale, cărți de rețete, de „verșuri”, de pricesne și alte documente reprezintă un patrimoniu cultural încă nevalorificat suficient, nici de etnografi, nici de istorici. Jurnalul lui Ioan Lupea din Nadeș se află în posesia profesorului Ioan Drăgan din comună, care l-a primit în

1978 de la preotul Rusu, paroh ortodox la Nadeș încă dinainte de primul război mondial. Ioan Lupea, născut la Albești, s-a înrolat voluntar în armată, în anul 1912, în regimentul 31 Infanterie Sibiu, a prins Marele Război pe frontul din Galiția, a fost rănit și internat la spital la Lemberg, apoi evacuat la Frankfurt și Brezno Banga (Ungaria) și din 1915 a fost luat prizonier la ruși, apoi a lucrat ca servitor la Irbit, în Siberia. A câștigat bani în prizonierat, cu o parte din banii câștigați și-a cumpărat un rând de haine și cizme, iar logodnicei lui voal cunună de mireasă, pantofi și ciorapi. Experiența sa din război și mai ales din perioada prizonieratului ne relevă o altă perspectivă asupra războiului, o perspectivă a omului simplu, pentru care istoria oficială, dar nici memoria colectivă nu o consemnează nicăieri. Jurnalul său surprinde totodată și lumea satului transilvănean dinainte și de după primul război mondial.

*

POPILIAN, Marcela, *Ciclul Pascal și Performanța Feminină*

Obiceiurile - acte de comunicare la nivel comunitar - polarizate în jurul unor fenomene ale ciclului biocosmic, evenimente majore ale calendarului religios ori etape din ciclul vieții și al muncii, înglobate într-un sistem normativ, exprimă seturi de valori subsumate idealului etern uman de prosperare și armonizare a individului ca parte componentă a categoriei de sex, vârstă ori grup social, preocupat de desfășurarea existenței la parametri optimi. Sfintele Paști, cel mai important eveniment al universului creștin, dezvoltă un ciclu sărbătoresc de o dimensiune temporală aparte, cu activitate deosebită în plan ritual, concentrată în subsegmente/microcicluri, care spațializează acest timp de excepție și conferă principalelor evenimente ale istoriei biblice o poziție centrală. Palierul ritual din acest interval de timp, marcat intens de sacralitate, aduce în prim plan mai ales de grupările feminine - juvenile dar și adulte -, cu manifestări încă vivace în provincia istorică Oltenia. Importanța grupului feminin adult - în sistemul de valori al satului - este evidențiată la *Ropotini*, zi consacrată facerii țestelor; este valorificat de asemenea și stasul femeii vârstnice, abilitată să supravegheze ansamblul cunoscut sub numele de *pomana babelor*, desfășurat în timp postpascal și care vizează comuniunea și armonia întregului grup. Tot acum este adusă în prim plan colectivitatea feminină a obștei, adultă și juvenilă, în ipostaza de exponentă a nucleului, după cum evidențiază momentul consacrat sub numele de *Joiă / Sambăta Apelor*.

*

POZSONY, Ferenc, *Pâinea cu cartofi – pâinea națiunii*

Pâinea are un rol semnificativ în cultura populară și viața religioasă maghiară din Ardeal. Secuții încep să cultive cartofi numai de la începutul secolului 19-lea. Puterea comunistă din Ungaria după 1945 transformă ziua de 20 august, dedicată regelui Ștefan I. Sfânt, în sărbătoarea pâinii, recoltei. După 1989 sărbătoarea pâinii este organizată și în satele din Transilvania. Un întreprinzător din Covasna, cu scopuri economice, transformă pâinea cu cartofi în pâinea națiunii maghiare.

*

RĂCHIȘAN, Delia Anamaria, *Mărțișorul în Maramureș*

Lucrarea își propune să analizeze mărțișorul tradițional cu Crucea Sfântului Andrei din Maramureș din perspectivă teoretică și praxiologică. Pornindu-se de la fenomenul „mărțișor”, de la vechimea și semnificațiile mărțișorului, se au în vedere anumite binarități: general-particular; trecut-prezent. Totodată, se vizează anumite paliere de abordare: polisemantismul termenului „mărțișor”; corelarea mărțișorului cu anumite sărbători; taxonomia mărțișorului tradițional; praxis-ul ritualic; funcțiile fundamentale și subsidiare; mutațiile funcționale; analiza sincronică și diacronică; cromatismul, forma, confecționarea mărțișorului tradițional cu Crucea Sfântului Andrei din Maramureș etc. Confruntând prezentul cu trecutul avem posibilitatea de a revitaliza mărțișorul tradițional și de a-l propulsa înspre viitor. Obligația morală a tinerei generații este de a respecta și de a prețui valorile culturale strămoșești, inclusiv mărțișorul tradițional cu Crucea Sfântului Andrei din Maramureș care a reușit, cumva, să supraviețuiască.

*

ROMAN, Sanda, *Muzeul în aer liber din Baia Mare și rolul muzeografului în promovarea și valorificarea patrimoniului cultural*

Muzeul Satului din Baia Mare prezintă gospodăriile din cele patru zone etnografice ale județului Maramureș: Chioar, Lăpuș, Maramureșul istoric și Codru. Gospodăriile cuprind: casa – nucleul gospodăriei, șura, grajdul și gâbănașul. Interiorul caselor este îmbrăcat după specificul zonei și perioadei pe care o reprezintă. „Satul de pe deal”, cum ne place să îl numim, este anual gazda unor evenimente culturale de anvergură care reușesc să contribuie la valorificarea optimă a patrimoniului cultural: Crăciun în Maramureș, Hramul Bisericii monument Sfântul Mare Mucenic Gheorghe și deschiderea sezonului de vizitare în Muzeul Satului, Zilele Maramureșului. De asemenea se desfășoară numeroase alte activități, evenimente și proiecte educaționale, iar toate acestea – prin rolul activ al muzeografului – pun în centrul atenției obiectul de patrimoniu.

*

ROȘCA, Karla, *Ceramica fină de Batiz din colecția Muzeului Național Brukenthal din Sibiu*

Lucrarea prezintă evoluția istorică și producția manufacturii de ceramică fină de la Batiz, județul Hunedoara, România, la începutul secolului al XIX-lea. În anul 1811, Georg d`André, specialist de origine franceză, a atras atenția proprietarului manufacturii din Batiz, baronul Joseph Naláczi senior, că în apropiere se află argilă în cantitate suficientă, din care s-ar putea fabrica vase de ceramică fină de culoare galbenă sau roșie de calitate superioară. Cei doi încheie un contract, astfel încât pe o perioadă de cinci decenii manufactura a livrat pe piață produse de bună calitate, executate cu forme și decoruri rafinate. În anul 1816, manufactura de la Batiz era renumită nu numai în Transilvania. Produsele ei le întreceau pe cele similare din Ungaria și le concureau, cu succes, pe cele din Cehia și Austria. Din păcate datorită perioadei scurte de funcționare a manufacturii, dar și a comercializării produselor în spațiul european, în muzeele din România s-au păstrat un număr prea mic de vase pentru a realiza o tipologie stilistică.

*

SAVA, Eleonora, *Este etnologia vreodată inocentă? Etnologia românească din perioada comunistă recitită în actualitate*

În ultimii 10 ani au fost publicate studii sau chiar volume întregi care propun o analiză critică a istoriei științelor etnologice românești din deceniile comuniste. Lucrarea de față prezintă câteva dintre acestea, radiografiind evaluările și reflecțiile formulate cu privire la cercetarea etnologică românească din perioada comunistă, pentru a completa un segment important din bibliografia recentă, puțin cunoscută până acum.

*

SAVIN, Petronela, DRUGĂ, Luminița, *Calendar de etnotexte culinare. Faza I – Digitalizarea patrimoniului cultural alimentar al județului Bacău (PN-III-P2-2.1-BG-2016-0390)*

Lucrarea de față prezintă principiile de organizare a unui corpus digital de etnotexte culinare, realizat în cadrul proiectului PN-III-P2-2.1-BG-2016-0390 *Digitalizarea patrimoniului cultural alimentar. Regiunea Bacău – eCULTFOOD*. Corpusul de etnotexte culinare reprezintă rezultatul unor anchete de teren realizate în 33 de localități ale județului Bacău pe baza experimentului etnologic pe parcursul unui an calendaristic. Coroborarea unui ghid de interviu adecvat cercetării elemen-

telor de cultură tradițională privitoare la alimentație cu o tehnică digitală sincretică (audiovideo / foto) a permis producerea unor documente care înregistrează un discurs evocativ referitor la preparatele tradiționale, informatorii prezentând din memorie rețete, obiceiuri, coduri alimentare, și documente care înregistrează un discurs procedural care însoțește realizarea pe loc a unui preparat considerat reprezentativ pentru cultura alimentară locală. Ne propunem în această lucrare să ilustrăm specificul fiecărui tip de discurs înregistrat în funcție de contextul producerii sale (momentul calendaristic și particularitățile situației de comunicare).

*

STĂNESCU, Anamaria, *Timpul și locurile manifestărilor ludice ale copiilor*

Scenariul ludic se petrece într-un anumit timp și într-un anumit spațiu, ambele de natură transcendentă. Timpul jocului este fratele de cruce al timpului sacru. În comunitățile tradiționale, copiii și-l rezervă acțiunilor ce influențează mediul în care viețuiesc, cu scopul atragerii beneficului și al respingerii maleficului. Cu cât substractul magic al actului ludic este mai pregnant, cu atât este mai riguroasă raportarea jocului la ciclurile de sărbători de peste an. Pentru că tinde să se substragă profanului, jocul se desfășoară într-un loc consacrat, într-un spațiu delimitat de cel cotidian fie material, fie mental (la gura sobei, în casa mortului, sub pomul din curte, la poartă etc). Locurile de joc sunt plasate acolo unde se manifestă numinosul. Astfel, timpul și locurile de factură ludică sunt cadre fundamentale ale existenței copiilor, deoarece acestia învață ceea ce trăiesc.

*

SUIOGAN, Delia, *Structurile simbolice culturale și patrimoniul cultural*

Lucrarea își propune să readucă în discuție rolul structurilor simbolice culturale pentru înțelegerea unei identități culturale și, implicit, pentru redescoperirea valorii unor elemente de patrimoniu cultural material și imaterial.

*

TIMOCE MOCANU, Cosmina, *Practici culinare cotidiene și festive în satele băcăuane. Selecția cercetătorilor vs. ofertele patrimoniale și valorizările interlocutorilor*

În cadrul proiectului PN-III-P2-2.1-BG-2016-0390 *Digitalizarea patrimoniului cultural alimentar. Regiunea Bacău – eCULTFOOD*, un grup

de cercetători condus de Petronela Savin a realizat anchete de teren în treizeci și trei de localități băcăuane, focalizate asupra practicilor culinare cotidiene și festive și a manierei complexe în care acestea sunt discursivizate. Întrucât ancheta a avut și o dimensiune experimentală, provocându-se performarea unor rețete considerate reprezentative pentru gastronomia locală, intrarea în comunitate s-a făcut, de obicei, prin medierea unui insider, care selecta interlocutorii în funcție de competențele lor, dar și de disponibilitatea de a și le expune curiozității etnologului. Dincolo de informația factuală pe care o conțin, documentele produse în anchetele de teren fac vizibile o serie de aspecte pe care le supunem dezbaterii în comunicarea de față: ce anume au considerat interlocutorii înșiși a fi de expus/cercetat/ patrimonializat în localitățile lor? care sunt criteriile care le modelează opțiunile? cum își reprezintă aceștia rolul cercetătorilor în raport cu comunitățile studiate?

*

VOȘ, Liliana Gabriela, *Spectacolul de teatru de păpuși - formă de conservare a patrimoniului cultural*

Spectacolul, prin funcția sa ritualică, conservă magia gestului și cuvântului integrate poveștii, deschizând spre lumi fascinante, păstrătoare a adevăratelor valori cultural-identitare și estetice. Manifestare concretă, „palpabilă”, spectacolul de teatru de păpuși reprezintă o întâlnire pe „viu” cu aceste valori, o întâlnire adaptată capacității de înțelegere și de receptare a copilului; putem vorbi în acest context de un rit de integrare circumscris unei nașteri sociale a viitorului membru activ al comunității. Concret, aducem în discuție cazul spectacolului de teatru de păpuși *Capra cu trei iezi* după Ion Creangă, pus în scenă la Teatrul de păpuși din Baia Mare în urmă cu aproape patruzeci de ani, punere în scenă care valorifică ritualuri specific spațiului tradițional românesc, într-un sincretism al formelor de expresie vizuale și auditive ce cuprind atât elemente de costum tradițional, obiecte cu rol apotropaic și propițiatic, precum și instrumente cu rol apotropaic: clopoței, fluier, toacă, aducând în fața micului spectator o lume magică a tradițiilor cu care nu are prilejul să se întâlnească în alt mod. Observând atât rolul, cât și impactul pe care acest spectacol ce conservă valori ale tradiției și spiritualității românești, exprimate într-un mod accesibil gustului publicului, fără a-și pierde din valoarea sa etnologică, aducem acest tip de manifestare, și în mod special acest spectacol, în atenția colegilor etnologi în vederea stabilirii unor demersuri de promovare și de ce nu, chiar de integrare a sa în patrimonial nostru cultural.